

Výhrada vo svedomí: Otvoria ju politici?

Otázka ochrany svedomia by sa mohla dostať na stôl koalícií v tomto volebnom období. Pre Slovenskú televíziu to pripustil šéf KDH. Ján Figeľ nevyhlásil, že tému otvoria ešte pred návštevou pápeža. Benedikt XVI. by mal pricestovať na Slovensko na budúci rok.

Redaktorka: „Túto tému oživila minulotýždňová návšteva šéfa diplomacie vo Vatikáne. Pripomeňme že Slovensko podpísalo so svätou stolicou

v roku 2000 základnú zmluvu. V rámci nej by sme mali ešte zostávajúce dve čiastkové zmluvy. Výhradu vo svedomí a financovanie cirkvi. Aj keď vláda má v programe diskusiu o financovaní, Mikuláš Dzurinda nevyhlásil, že na rad by mohla prísť aj otázka svedomia.“

Mikuláš Dzurinda (SDKÚ-DS), minister zahraničných vecí SR: „Ale že príde čas keď sa porozprávame veľmi pokojne, či sa nemôžeme k tej téme

vrátiť to tiež nemôžem vylúčiť.“

Redaktorka: „Kresťanskí demokrati sa tejto agendy nevzdávajú, menia slovník. Nehovoria o výhrade, ale o ochrane svedomia. Nevyhlásili že túto tému otvoria ešte pred návštevou pápeža.“

Ján Figeľ, predseda KDH: „Keby to bolo pozvanie, ak krajina nie je v stave rozprávať, ja naplňať to čo znamená dôveryhodnosť nášho zmluvného vzťahu medzi Slovenskom a svätou stolicou.“

Redaktorka: „V rámci koalície by mohlo mať KDH problém s liberálmi. SaS nevyhlásila, že by sa tiež vrátila k téme, ktorú mala vo volebnom programe.“

Juraj Droba (SaS), poslanec NR SR: „Výhrada vo svedomí je v podstate niečo s čím nemôžeme nesúhlasiť. Možno sa aj my znova zamyslíme a možno prehodnotíme a znovu otvoríme rekriminalizáciu marihuany.“

Redaktorka: „Obyčajní ľudia z SaS sa postavili na stranu KDH.“

Igor Matovič (SaS), poslanec NR SR: „Nevidím absolútne žiadny dôvod, aby ktorýkoľvek zamestnávateľ nútil svojho zamestnanca robiť čokoľvek proti jeho svedomiu. Preto si myslím, že rozumní ľudia v politike sa na takejto zmene dohodnú.“

Redaktorka: „Ján Figeľ sa odvoláva na vládny program: „Má v oblasti zahraničnej politiky odhodlanie stíť a rešpektovať ľudské normy a záväzky.“

Redaktorka: „Po voľbách sa v kuloári hovorilo o tom, že Smer chce práve na Vatikánskej zmluve zlomiť KDH pre koalíciu. Hoci má výhrady najväčšia opozičná strana, nechce zostať bokom.“

Marek Maďarič, podpredseda strany Smer-SD: „To ale neznamená, že sa nemá s nami diskutovať a nebol by som rád, keby sa to naozaj využilo na nejaké pretekacie sa KDH, SDKÚ. Napokon už to raz fiasco dopadlo.“

Ján Figeľ, predseda KDH: „Ľudská sloboda začína vo svedomí, preto chceme hovoriť o ochrane slobody svedomia.“

Andrea Predajňová
STV 1, 22.1.2011

Biskupi očakávajú pápežské ÁNO

Slovenskí biskupi netrpezlivo očakávajú správu z Vatikánu o tom, či Benedikt XVI. prijme pozvanie na oficiálnu návštevu Slovenska. Pápež by k nám mohol prísť na budúci rok pri príležitosti osláv 1150. výročia príchodu Cyrila a Metoda na naše územie. V kuloároch sa šepká, že pozvanie nášho prezidenta a biskupskej konferencie 84-ročný pontifik zrejme prijme. Všetko ale bude závisieť od jeho zdravotného stavu.

Redaktor: „Hlava katolíckej cirkvi dostáva množstvo pozvaní, no nie všetky sa podarí pretaviť aj do oficiálnej návštevy. Slovenské pozvanie ale vraj určite nezapadne prachom. Slovenskí cirkevní hodnostári si myslia, že Benedikt XVI. urobí všetko preto, aby tu prišiel.“

Mons. Stanislav Zvolenský, arcibiskup metropolita, predseda KBS: „Súčasný zdravotný stav Svätého otca a reakcia Svätej Stolice zatiaľ je taká, že túto nádej len posilňuje.“

Redaktor: „Plán pápežských ciest na rok 2012 zatiaľ nie je známy, no aj gréckokatolíci sú presvedčení, že sa v nich Slovensko objaví.“

Mons. Ján Babjak, gréckokatolícky arcibiskup metropolita: „Ja osobne v duši verím, že príde.“

Redaktor: „A vraj sa na to veriaci majú začať pripravovať vnútorne.“

Mons. Ján Babjak, gréckokatolícky arcibiskup metropolita: „Duchovná príprava iste musí tu byť. Potom by tá jeho fyzická návšteva vlastne nemala taký hlboký úžitok.“

Redaktor: „Podľa biskupov by ideálnym termínom návštevy mohol byť začiatok júla budúceho roka a Svätý Otec by sa u nás mohol zdržať dlhšie.“

Mons. Stanislav Zvolenský, arcibiskup metropolita, predseda KBS: „Bolo by to asi štyri dni.“

Redaktor: „Okrem Bratislavy by jeho kroky mohli smerovať do Žiliny, kde Svätý Otec ešte nebol, ďalej do Prešova, centra Gréckokatolíkov, no a oslavy by mali vyvrcholiť v Nitre. Naši biskupi sú presvedčení, že keď sme dokázali pripraviť tri pápežské návštevy, tak pri dobrej vôli veriacich a celej spoločnosti sa podarí aj štvrtá.“

Mons. Andrej Imrich, spišský pomocný biskup: „Ak toto bude, tak tá návšteva sa isto hravo zvládne.“

Redaktor: „Nie všetci ale vedia, že Benedikt XVI. ešte ako Jozef Ratzinger Slovensko navštívil. Mal prednášku v Bratislave. A tak ak príde, naša krajina mu cudzia určite nebude.“

Mons. Stanislav Zvolenský, arcibiskup metropolita, predseda KBS: „Je si to veľmi želám. Veľmi by som sa tešil, mám nádej.“

Redaktor: „Dá sa predpokladať, že Svätá stolica by mohla pápežskú návštevu aspoň neoficiálne potvrdiť už 1. mája, kedy sa naši najvyšší cirkevní hodnostári zúčastnia na blahorečení zosnulého pápeža Jána Pavla II. vo Vatikáne.“

Ján Tribula, TV Markíza, 23.1.2011

Svedomie môže mať len lekár, nie nemocnica

Právnička občianskeho združenia Občan, demokracia a zodpovednosť Janka Debrecéniová tvrdí, že sťaženy prístup k interrupciám je diskrimináciou.

Univerzitná nemocnica v Bratislave v poslednom čase pod rôznymi zámienkami nevykonáva interrupcie. Je to v poriadku?

Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien hovorí, že žena má právo rozhodnúť sa slobodne a zodpovedne o počte a čase narodenia svojich detí. Tento dohovor má v zmysle ústavy prednosť pred našimi zákonmi. K tomuto dohovoru zriadilo OSN výbor a ten vo výklade k dohovoru v jednom zo svojich všeobecných odporúčaní konštatoval, že ak nejakú službu zdravotnej starostlivosti potrebujú iba ženy - a interrupcia je taká služba, ktorú potrebujú iba ženy - a táto služba im nie je dostatočne prístupná v potrebnej kvalite, teda ak majú ženy bariéry k jej prístupu, v zmysle tohto dohovoru je to diskriminácia žien.

Súhlasíte s názorom, že na interrupciu žena bez zdravotných dôvodov nemá nárok? Že je to niečo nadštandardné, čo si má zabezpečiť sama?

V žiadnom prípade. Aj náš Ústavný súd povedal, že ide o otázku práva na súkromie, osobnej autonómie a integrity, a teda o otázku ľudských práv. Okrem toho platí aj antidiskriminačný zákon, ktorý takisto zakazuje diskrimináciu na základe pohlavia. Ak vznikne situácia, ktorá má nepriaznivý dosah len na ženy, tak potom v zmysle tohto zákona, ktorý sa vzťahuje aj na oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, ide o porušenie ľudských práv aj v kontexte slovenskej legislatívy.

Lekári často argumentujú výhradou svedomia. Čo ak štátna nemocnica považuje svoju povinnosť za splnenú tým, že odkáže ženu na konkrétne neštátne zariadenie?

Verejná nemocnica nesmie odmietnuť poskytnutie zákonom garantovanej služby. V súkromných zariadeniach je zákrok navyše drahší a nemocnica by nemala jedno zariadenie monopolne zvýhodňovať. Okrem toho, že ide o diskrimináciu na základe pohlavia, môže to mať osobitné negatívne dosahy na zraniteľné skupiny žien. Napríklad na ženy žijúce v regiónoch, kde nemusí byť dostatok lekárov a leká-

rok, ktorí by interrupciu vykonávali, alebo k nim ženy nemusia mať ľahký prístup, čo môže byť spojené s fyzickými bariérami, s potrebou cestovať a investovať ďalšie zdroje, zobrať si dovolenku, zabezpečiť starostlivosť o ďalšie deti, ak ich žena má. Uplatňovanie si výhrady svedomia bez toho, aby žena mala istotu, že služba, na ktorú má právo, jej bude poskytnutá, je porušením ľudských práv žien.

Ak nemocnica odmietne vykonať interrupciu s odvolaním sa na technické príčiny?

Ani technická príčina nemôže slúžiť ako zastierací manéver na nesprístupnenie služby, na ktorú má žena právo. Takisto svedomie je niečo, čo môže mať len fyzická osoba, nie právnická, teda nie inštitúcia, škola, nemocnica. Svedomie je osobný a osobnostný koncept. Takže ak si aj jednotlivci v niektorom zariadení uplatňujú výhradu svedomia, potom zariadenie musí zabezpečiť k službe adekvátny a kvalitný prístup. Lebo v tomto prípade sa hrá o čas a o to, aký bude ďalší život dotknutých žien. Ak zároveň právny poriadok okliešťa čas, v ktorom zákrok, ktorý potrebujú iba ženy, možno vykonať, tak potom nie je možné, aby zdravotné zariadenia robili takéto obštrukcie. A keby aj naozaj išlo o technické príčiny, ani to nemocnicu neospravedlňuje. Hovoríme pritom o Bratislave, kde majú ľudia nepomerne viac možností. Keď v hlavnom meste nenájdete ani jedno verejné zariadenie, kde vám zákrok urobí, ako je to potom na zvyšku Slovenska?

Občianske združenie REDITUS - NÁVRAT v spolupráci s Európskym sociálnym fondom začalo v januári realizáciu projektu „NÁVRAT-späť do práce“, v rámci ktorého získala nenávratný finančný príspevok vo výške 296134,38 EUR. Projekt sa realizuje v rámci Operačného programu „Zamestnanosť a sociálna inklúzia“ v Prešovskom samosprávnom kraji v období od 15.01.2011 do 29.02.2012. Cieľom projektu je zvýšiť možnosti prístupu na trh práce pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením. Špecifické ciele projektu sú zamerané na vytvorenie pracovného miesta pre osoby z cieľovej skupiny a podporu zamestnania osôb cieľovej skupiny na vytvorení

pracovnom mieste. Cieľovou skupinou projektu sú obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit a ďalšie skupiny ohrozené sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčené. Aktivity projektu pozostávajú z vytvorenia pracovných miest a zamestnania cieľovej skupiny, ako aj podpory a pracovného zaškolenia pracovníkov.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu zamestnanosť a sociálna inklúzia“.

Viac informácií na www.esf.gov.sk, www.fsr.gov.sk

Iris Kopcsayová, Pravda, 22.1.2011

Nemožnosť voľby

Zákon o výhrade svedomia síce na Slovensku nebol prijatý, ale v niektorých oblastiach to vyzerá, akoby tu platil odjakživa. A čo je horšie, neuplatňuje sa individuálne, ale plošne. Je známe, že niektoré severoslovenské nemocnice, odvolávajú sa na výhradu svedomia, už roky nerobia umelé prerušenie tehotenstva. K Orave a Spišu, oblastiam so silne veriacim obyvateľstvom, sa však najnovšie pridala aj Bratislava, ktorá bola považovaná za baštu liberalizmu. Umelé prerušenie tehotenstva, s výnimkou zdravotných dôvodov, sa nevykonáva ani v jednej z troch tunajších štátnych nemocníc. Bez ohľadu na to, že podľa zákona majú ženy zaručené právo slobodne sa rozhodnúť. A že verejná nemocnica nesmie odmietnuť poskytnutie zákonom garantovanej služby Vyzerá to tak, že keď sa už kresťanským demokratom nepodarilo interrupcie zakázať priamo, tak sa ukradomky snažia svoju agendu presadzovať inými prostriedkami. Napríklad cez riaditeľov nemocníc, ktorých vymenúva ich nominant. Ak sa možnosť voľby zredukujú v hlavnom meste, čo potom v iných krajoch? Alebo chceme, aby raz pri brehoch Dunaja kotvili „potratové lode“, aké poznáme z Írska, Španielska či Portugalska, a potratová turistika sa stala bežnou súčasťou našich životov?

Marián Repa, Pravda 22.1.2011

Štátne kliniky majú výhradu svedomia. Uhliarik mlčí

Ženy, ktoré by chceli podstúpiť umelé prerušenie tehotenstva na niektorom z troch pracovísk Univerzitetnej nemocnice v Bratislave, dnes nemajú šancu. S výnimkou zdravotných či vekových dôvodov totiž v týchto dňoch tento zákrok prestali vykonávať už na všetkých jej klinikách. Tamojší lekári na žiadosti o interrupciu reagujú vyhýbavo, odôvodňujú to technickými príčinami a odkazujú pacientky na súkromné zariadenia. Vedenie nemocnice tvrdí, že ide o rozhodnutie lekárov. Ministerstvo zdravotníctva tento stav nekomentovalo. Hovorkyňa Katarína Zollerová odkázala, že je na slobodnej voľbe lekárov, či budú interrupcie vykonávať, alebo nie. „Ak si však tamojší zdravotnícki pracovníci uplatnili výhradu svedomia, ministerstvo ich rozhodnutie plne rešpektuje,“ uviedla. Poprela kuloárne informácie, podľa ktorých môže byť za odmietaním interrupcií tiché odporúčanie ministerstva zdravotníctva, ktoré vedie podpredseda KDĽ Ivan Uhliarik. Kresťanskí demokrati spolu s Konferenciou biskupov Slovenska dlhodobo presadzujú úplný zákaz potratov či uplatňovanie výhrady vo svedomí. Odborníci upozorňujú, že na prerušenie tehotenstva má podľa Charty práv pacienta žena právo, tak ako na každý zákrok, ktorý nie je zákonom zakázaný. „Výhrada vo svedomí je možná, to však štát nezabúva na povinnosti zabezpečiť dostupnosť interrupcie. Ak bude štát trvalo spochybňovať sexuálnu výchovu, antikoncepciu aj legálny status umelého prerušenia tehotenstva, je to cesta do pekla so všetkými rizikami nelegálnych potratov,“ vyhlásil prezident Spoločnosti pre plánované rodičovstvo Michal Kliment. „Výhradu svedomia si nemôžu uplatňovať nemocnice, iba lekári. Takže ak si aj jednotlivci v niektorom zariadení uplatňujú výhradu svedomia, zariadenie musí zabezpečiť k službe adekvátny a kvalitný prístup,“ upozornila aj právnička zo združenia Občan, demokracia a zodpovednosť Janka Debrecéniová. Štátna nemocnica v Bratislave síce aj podľa zistení Pravdy odporúča pacientkam iných lekárov, tí však zákrok urobia v súkromných nemocniciach. Kliment upozorňuje, že práve kliniky Univerzitetnej nemocnice na rozdiel od súkromných kliník disponujú najlepším vybavením, ktoré v prípade komplikácií v priebehu zákroku môže žene zachrániť život. Podľa neho

by mal byť výkon interrupcií v Univerzitetnej nemocnici samozrejmosťou aj preto, že je tu potreba výchovy odborníkov schopných bezpečne vykonať zákrok predovšetkým na pracoviskách najvyššej úrovne. V ružinovskej nemocnici, ktorá je jedným z pracovísk Univerzitetnej nemocnice, sa interrupcie nevykonávajú už vyše sedem rokov. Vo zvyšných dvoch, na Antolskej a na Kramároch, je to podľa zdrojov Pravdy záležitosť posledných dní. Hovorkyňa Univerzitetnej nemocnice Zuzana Čižmáriková túto informáciu potvrdila len nepriamo. „V nemocnici sa nijaké nariadenia nezmenili. Rešpektujeme iba právo našich lekárov slobodne sa rozhodnúť pre výkon povolania. Viacerí a zo všetkých troch kliník si uplatňujú výhradu vo svedomí,“ uviedla v stanovisku. „Samozrejme, úplne iná je situácia, ak má pacientka zdravotné dôvody,“ zdôraznila. V Univerzitetnej nemocnici sa podľa nej určite nestalo, aby pacientke vyžadujúcej takýto zákrok neodporučili podstúpiť ho v inom zariadení. Pripomína, že len v hlavnom meste je niekoľko súkromných kliník, kde o zákrok môže požiadať. „Univerzitná nemocnica plní a rešpektuje zákony, podľa ktorých má každý občan nárok na poskytnutie bezplatnej zdravotnej starostlivosti,“ uzavrela Čižmáriková. Zároveň však dodala, že interrupcia bez zdravotnej či vekovej indikácie nespadá do „zdravotnej starostlivosti“. Je to iba „zákrok na požiadanie“. Ministerstvo zdravotníctva tiež tvrdí, že len rešpektuje rozhodnutie lekárov, snahy ministra zdravotníctva aj jeho strany KDĽ o obmedzenie interrupcií sú však známe. Uhliarik dokonca krátko pred Vianocami dostal od Vysokej školy zdravotníctva svätej Alžbety za prítomnosti všetkých biskupov cenu za záchranu nenarodeného dieťaťa. Tam mal aj povedať, že sa pokúsi dosiahnuť, aby sa interrupcie v bratislavských štátnych zariadeniach nevykonávali. Údaje o tejto záležitosti debatoval aj nový riaditeľ Univerzitetnej nemocnice Jozef Sabol s prednosťami všetkých troch kliník. Zollerová sa k týmto informáciám napriek žiadosti redakcie nevyjadřila. Neodpovedala ani na ďalšie položené otázky, napríklad prečo sa v súčasnosti v hlavnom meste táto služba neposkytuje v nijakom štátnom zariadení a či je to v súlade s dodržiavaním zákonov a medzinárodných dohôv. Kli-

ment naznačil, že vie o snahách z kruhov KDĽ všemožne a plošne obmedziť prístup k službe zvanej „legálny potrat“. „Ako je známe, súčasťou ich trvalej snahy je dostať tento zákrok úplne mimo zákona,“ pripomína. Podľa neho je však neprípustné, aby sa do reality problému ustavične miešala politika a ideológia. Pravda zistila, že na Slovensku umelé potraty odmietajú robiť vo viacerých nemocniciach. Napríklad v Trstenej, Dolnom Kubíne. Vo zvyšných dvoch nemocniciach univerzitetného typu v Martine aj Košiciach sa však naďalej vykonávajú. „Bezplatne zo zdravotných dôvodov a spolplatnené bez indikácie, presne v zmysle zákona,“ potvrdil námestník martinskej nemocnice Dušan Krkoška. „Na I. aj na II. gynekologickopôrodníckej klinike interrupcie bežne robíme aj bez zdravotných indikácií. Nie je problém, že by si u nás všetci lekári uplatňovali výhradu vo svedomí. Dokonca je ich veľmi málo,“ potvrdila hovorkyňa Univerzitetnej nemocnice Louisa Pasteura v Košiciach Jaroslava Oravcová.

Soňa Pacharová, Iris Kopcayová
Pravda, 22.1.2011

Kresťanov vraj vraždili Palestínčania

Alexandria. Za novoročný útok na kresťanský kostol v egyptskej Alexandrii je zodpovedná palestínska skupina Armáda islamu, vyhlásil egyptský minister vnútra Habíb al-Adlí. Militanti sú podľa neho v kontakte s al-Káidou. Prezident Husní Mubarak už pochválil políciu, že odhalila páchatel'ov, ktorí sa „pokúsili zasiať nenávisť medzi kresťanov a moslimov“. Palestínska organizácia však účasť na útoku poprela. Bombový útok na kostol koptskej cirkvi v Alexandrii sa odohral 1. januára 2011. Atentátnici ukryli výbušninu do prístaveného auta, pričom útok zničil aj ďalšie štyri vozidlá a poškodil neďalekú mešitu. Okrem 21 obetí si krvavý incident vyžiadal desiatky zranených. V Egypte následne vypukli násilné nepokoje. Ľudia protestovali proti slabej ochrane kresťanov v krajine. Kopti tvoria asi 10 percent z 80-miliónovej egyptskej populácie.

(sita, čtk), SME 24.1.2011

Veriaci a neveriaci. Autentickí ľudia?

Predstavitelia cirkví, teológovia, náboženský filozofi, kňazi, farári i laickí vierozvestovia nám po stáročia sugerujú, že veriaci (tí, čo veria v Boha) sú základnou referenčnou skupinou. To znamená, že neveriaci (ateisti, agnosticí, nábožensky ľahostajní ľudia) sú od nich odvodení, k nim sa vzťahujúci, od nich závislí. Najprv teda museli byť veriaci, aby mohli vzniknúť aj neveriaci, najprv musela byť viera v Boha a až potom ako jej popieranie sa objavil ateizmus. Akoby to potvrdzoval aj jazyk: negatívne predpony „ne“, „a“ nadobúdajú predsa zmysel, iba keď sa pridajú k svojmu pozitívnemu slovnému základu. Človek sa však nerodí s vierou v Boha, ale býva k nej privedený rodičmi, socializáciou s obklopujúcim ho prostredím. Cirkvi, náboženské zoskupenia si toto jeho uvedenie do viery a udržiavanie v nej dnes fixujú krstom, birmou, d'alsími obradmi a predovšetkým sústavnou indoktrináciou. A človek, ktorý neprešiel týmto formálnym uvedením do viery, zostáva pre cirkve neznabohom až do smrti, ba i po nej. Ani historicky ľudstvo nezačínalo hotovou vierou v Boha, zvlášť toho monoteistického. Tá je produktom dlhodobého a zložitého vývoja, v ktorého počiatkoch nachádzame kult predkov pokračujúci v animizme cez domáчих bôžikov, polyteizmus až k viere v jediného Boha. Ani k nemu nedospeli všade na svete a tam, kde dospeli, nie je to pre všetkých rovnaký Boh. Dokonca ani ten trojjediný kresťansko-katolícky nie je totožný s tým pôvodným židovským, hoci stavajú na spoločnom základe, uloženom v Starom zákone. Vychádzať by sme teda mali z človeka autentického, z ľudí ešte „neosvietených“ vierou v Boha. Veď s nimi počítajú dokonca aj židovsko-kresťanská tradícia, lebo po „vyhnaní z raja“ začínajú tiež od nuly. „V známych „sekulárnych“ krajinách, ako sú Švédsko, Nórsko a Dánsko, je vyše 70 percent neveriacich. V mnohých iných krajinách je to o čosi menej: vyše 60 percent v Maďarsku, Holandsku, Británii a ďalších. Dokonca aj v málo sekularizovaných katolíckych krajinách sú neveriaci štatisticky významne

zastúpení, jedenástimi percentami v Poľsku, tridsiatimi v Taliansku a štyridsiatimi šiestimi percentami v Portugalsku. Len v samotnej Európe sú tak stovky miliónov neveriacich,“ píše Lois Lee. V citáte sa hovorí o neveriacich, hoci mne by sa v duchu uvedenej argumentácie skôr hodil výraz „autentickí ľudia“. Aj tí, podobne ako veriaci, môžu byť rôzneho druhu: naivní a sofistifikovaní, ľahostajní a hlboko presvedčení, zakotvení vo svojej autenticite emotívne či racionálne, pragmaticí či intelektuáli. V každom prípade však aj uvedené počty svedčia o tom, že európski „neveriaci“ sú dôstojnými, určite plnohodnotnými a rovnocennými partnermi európskych veriacich. V tomto kontexte nejde o to, kto z nich má pravdu v rovine filozofického diskurzu. Politicky však majú jedni i druhí rovnaké právo na existenciu vo svojej autenticite či vo svojej viere v Boha. Adama Michnika znepokojuje, že poľská katolícka cirkev, ktorá bola vzorom ochrany ľudskej dôstojnosti v podmienkach komunistickej totality, reaguje dnes veľmi nervózne. „V minulých rokoch nadobudli biskupi tón agresívneho naliehania. Vytvárajú teda ovzdušie ideologického donucovania voči tým, čo nepreberajú ich stanoviská.“ Podľa Krzysztofa Michalského sa však už „náboženstvo nemôže považovať za normu, ktorej sa musí spoločnosť ako celok prispôbiť.“ A Charles Taylor priamo hovorí, že „naše západné spoločnosti už nemôžeme jednoducho považovať za kresťanské. Musíme k tomu pristupovať ináč a vidieť aktuálnu výzvu pre našu solidaritu. Musí byť založená na pluralite svojich možných východísk a základní. Inými slovami, porozumenie pre ostatných a dialóg s ostatnými sú absolútne nevyhnutné pre naše prežitie v demokracii.“ Inej alternatívy pre európskych veriacich i „neveriacich“ zrejme ani niet. Časy, keď sa to jedni neúspešne pokúšali riešiť prevalcovaním tých druhých a, naopak, sú už - dúfajme - definitívne za nami. Aj keď jeden nikdy nevie.

**Miroslav Kusý, politológ a filozof.
Venuje sa predovšetkým otázkam
ľudských práv a práv menšín.
SME 22.1.2011**

Spomienka na masaker

V Kľaku a Ostrom Grúni v okrese Žarnovica dnes spomínali na obeť masakry z pred 66 rokov. Fašistické oddiely, členovia proti partizánskej jednotky Edelweis aj Hlinkových gárd tu zavraždili 148 miestnych obyvateľov. Krvavú nedeľu si pripomenuli rodiny obetí, aj zástupcovia vlády a cirkvi.“

Redaktorka STV: „Nárek, plač a zúfalstvo sa niesli nad týmito obcami pred niekoľkými desiatkami rokov. Silné emócie spojené s masovým vyvražďovaním tu cítia aj dnes.“

Ján Bista, obyvateľ obce Kľak: „Som ešte skríkol že Nemci, tak sme potom utekali piati, troch potom zastrelili.“

Pavol Piš, starosta obce Kľak: „Prídu tieto dni, alebo dni tohto výročia, tak vtedy to trošku viacej precitujeme.“

Redaktorka STV: „Ľudia si utili obeť masakre položením venčov na pamätníky v oboch obciach. Udeľovali sa aj medaily vojnovým veteránom.“

Lubomír Galko(SaS), minister obrany: „My si musíme neustále pripomínať všetky tieto udalosti, pretože viete, ak keď mi už žijeme v miery, možno mnoho ľudí si myslí, že je to taká určitá automatická vec, ale tak to vôbec nie je.“

Pavol Sečkář, predseda Slov. zväzu protifašistických bojovníkov: „Vďaka patrí v každom prípade ľuďom ktorí sa nebáli vystúpiť do boja proti utlačovateľom alebo proti okupantom.“

Redaktorka STV: „Fašistické vojská vtrhli do Ostrogrúnskej doliny 21.januára v roku 1945. Pred ozbrojenou armádou sa vtedy podarilo uniknúť len deviatim ľuďom. Poslednou žijúcou, ktorá zažila masaker na vlastnej koži je dnes už 75 ročná Anna. Bolest' v srdci neskrýva ani dnes.“

Anna Nováková, jediná priama žijúca účastníčka masakry: „Som popozerala všetkých mojich najdrahších. Už nik nejavil známku života, už boli všetci mŕtvi. A tak som si povedala kde sa teraz obrátim, kde pôjdem, kadiaľ budem utekať.“

Redaktorka STV: „Pri pamätníku v Ostrom Grúni dnes pribudol i kríž. Ľuďom má pripomínať nezmyselnosť beštiálneho vyvražďovania.“

Lucia Ďuračová, STV 1, 23.1.2011

Jeruzalemský syndróm

Je to miesto starovekých aj súčasných drám. Nie sú to len ľudské, ale aj Božie drámy, ktoré výnimočnosť Jeruzalema len posilňujú

Jeruzalem ročne navštívia dva milióny turistov. Asi stovka z nich každý rok nezvládne emocionálny a duchovný nápor, ktorý toto mesto vyvoláva a skončí na psychiatrii s takzvaným jeruzalemským syndrómom. Ten sa prejavuje ako psychická porucha inak duševne zdravého jedinca, ktorý sa tak nechá opantať atmosférou mesta, že sa zabalí do hotelovej plachty a začne po meste chodiť ako mesiáš, prorok alebo kazateľ. Táto porucha postihuje rovnako židov, kresťanov aj moslimov. Tí všetci majú k Jeruzalemu silný vzťah, tí všetci by ho chceli vlastniť a nevzdať sa ho za žiadnu cenu. Ako všetky miesta, kde sa kríži viera s politikou a kde sa zrážajú civilizácie, aj Jeruzalem je mestom najvyššej piety aj najtupšieho náboženského a nacionálneho fanatizmu.

Emocionálna záležitosť

Encyklopédie píšu, že Jeruzalem dvakrát v histórii zrovnali so zemou, dvadsaťtrikrát ho obliehali, päťdesiatdvakrát ho napadli a štyridsaťštyrikrát ho dobyli a vydobyli naspäť. A ani na začiatku 21. storočia nie je jeho štatút vyjasnený. Izrael ho označuje za svoje hlavné mesto a má v ňom všetky inštitúcie, čo robia z mesta hlavné mesto. Ambasády cudzích štátov však sídlia v Tel Avive, ktorý zasa za hlavné mesto Izraela považuje svet. Nie je vylúčené, že v budúcnosti mesto rozdelia. Rozdelený, nerozdelený, Jeruzalem bude stále centrom pre tri veľké náboženstvá. Stále bude miestom, kde stáli dva židovské chrámy, kde ukrižovali Krista a kde sa prorok Mohamed na svojej nočnej púti stretol s biblickými postavami vrátane Mojžiša a Ježiša. Pre všetky tri náboženstvá predstavuje Jeruzalem mimik, zlom, inšpiráciu a túžbu presadzovať svoju pravdu. Pre mnohých židov, kresťanov a moslimov je mestom, ktorým sa chcú prechádzať, v ktorom sa chcú modliť a vidieť fundamenty svojej viery. Múr nárekov, Kristov hrob a mešita al-Aksá sú pre veriacych jednotlivých náboženstiev emocionálnou záležitosťou, rukolapným dôkazom, že ich výklad sveta je správny. Preto je rozhodovanie o geopolitických otázkach v tomto regióne také komplikované

a preto je v jeruzalemskej pôde primiešané také veľké množstvo krvi. Napriek takmer posvätnému statusu je Jeruzalem stále živé mesto, kde žijú zástupcovia rôznych konfesii aj ateisti. Rozdelení do štvrtí podľa náboženskej a etnickej línie, úzkostlivo si strážiaci svoje teritóriá. Ved' aj svetové médiá venujú veľký priestor a čas tomu, keď si židia postavajú domy v palestínskom východnom Jeruzaleme alebo keď jeruzalemskí Arabi dobijú niekoho, kto predal pôdu židom. Podobné veci sa dejú aj na iných miestach sveta, kde sa uplatňuje nepísaná segregácia, ale toľko sa píše len o Jeruzaleme. Zaiste je v tom veľa politiky, ale je to aj preto, že Jeruzalem si nárokuje všetci monoteisti.

Náboženské spory

Židia majú paniku z toho, že tak ako pred rokom 1967 sa nebudú môcť prísť pomodliť k Múru nárekov, moslimovia sa boja, že židia sa v meste príliš rozľahujú a vraj ničia ich pamiatky a kresťania zase toho, že zo židovsko-moslimského sporu odídu porazení ako oni. Navyše kresťanské kongregácie majú vlastnú spory. Kto má nárok na ktorý kostol, kedy tam kto bude slúžiť omšu a podobne. Zábery na tlúčich sa pravoslávnych popov s gréckokatolíckymi duchovnými alebo bitky medzi katolíckymi a Arménmi sú len vedľajším produktom hlbkej nenávisť medzi nimi. Tá spolu s podozrievavosťou zasia tak ďaleko, že kľúče od hlavných kresťanských pamiatok držia v rukách dve moslimské rodiny. A to všetko sa odohráva v priestore menšom ako kilometer štvorcový. Presne na ňom, v jeruzalemskom Starom Meste, sa sústreďujú materiálne základy troch veľkých náboženských konceptov.

Nedostatok tolerancie

Jeruzalemu sa hovorí aj mesto mieru, ale svojmu názvu dostal v posledných desaťročiach len málokedy. Veľa aj veriacych Izraelčanov ho označuje za netolerantné miesto. Tak o ňom hovoria aj Arabi. Mesto ešte pred pár rokmi ovládal starosta z ortodoxnej komunity a povolil jej viac, ako sa sekulárnym páčilo. V Jeruzaleme sú štvrte, kde ženy a muži chodia po rôznych stranách chodníka, pozatvárali tam veľa kín a reštaurácií, lebo si dovolili nechať otvorené počas šábessu. Moslimskí obyvatelia mesta sa sťažujú, že sú druhotriednymi občanmi, že

prístup k ich posvätným miestam je podriadený bezpečnostným záujmom židovského štátu. Takmer vždy, keď sa čakajú nepokoje, zakáže izraelská polícia mužom do 45 rokov vstup na Chrámovú horu. A nie nadarmo sa druhá palestínska intifáda nazývala tiež intifádou al-Aksá. Niektoré progresívne arabské think tanky však hovoria, že moslimská komunita v Jeruzaleme je jedna z najmenej tolerantných vôbec. Nielen vo vzťahu k židom či kresťanom, ale aj k vlastným ženám či tým, čo sa nemienia podriať diktátu väčšiny. Existuje názor, že jeruzalemská náboženská a etnická zmes prispieva k tomu, že ľudia sa potrebujú ešte viac vymedziť voči tým druhým. To podporuje fanatizmus, náboženskú zapálenosť a prispieva k netolerancii. Ved' aj tí, čo ich postihol jeruzalemský syndróm, sa správajú ako zaslepení. V roku 1969 jeden z nich, austrálsky kresťan (arabská propaganda dodnes tvrdí, že žid) podpálil mešitu al-Aksá, aby umožnil druhý príchod Krista. O viac ako tridsať rokov neskôr spáchal Hamas samovražedný atentát, pri ktorom zomrelo osemnásť obyvateľov ultraortodoxnej jeruzalemskej štvrte. Atentát bol pomstou za čin Austráľčana. Ten sa ešte roky po tom, čo ho vykonal, liečil na psychiatrii.

Fanatikov nepotrebuje

Napriek všetkému je Jeruzalem pre veriacych aj neveriacych výnimočné mesto. Ľudí vždy bude zaujímať, čo sa v ňom deje. Je to miesto starovekých aj súčasných drám. Nie sú to len ľudské, ale aj Božie drámy, a to výnimočnosť Jeruzalema len posilňuje. Mesto nečakajú ľahké roky. Opäť sa ocitne v strede ďalšieho kola politických vyjednávanií a je celkom možné, že zlyhajú. Zvedie sa v ňom tiež boj o to, koľko náboženstva do svojich životov chcú vpustiť jeho obyvatelia. A tiež o to, či prevážia fanatici, alebo umiernení. A aj o to, kde budú ležať hranice medzi náboženskými skupinami, ak už je koexistencia nemožná. Jeruzalem už prežil mnohé a ani toto ho nezabije. Bolo by však dobré, keby ľudí postihnutých jeruzalemským syndrómom bolo len sto ročne. Všetkých po krátkom preliečení na psychiatrii v Izraeli poslali domov. Syndrómy sa potom vytratili. Stačilo len nebyť v Jeruzaleme. Je to prosťe. Jeruzalem fanatikov nepotrebuje.

Jana Shemesh, SME 22.1.2011

Rozprával sa s pápežom. A je z toho svetový bestseller

Svetový bestseller. Kniha rozhovorov s pápežom Benediktom XVI. prináša aj kontroverzné témy a pohľad na súkromie, slovenský preklad vyjde v marci.

Akú otázku by ste položili pápežovi Benediktovi XVI., ak by ste mali tú možnosť? Nemecký novinár Peter Seewald mu ich položil niekoľko desiatok a v novembri z toho vznikla kniha s názvom Svetlo sveta. Do dnešného dňa sa predalo už viac ako milión výtlačkov a kniha sa stala svetovým bestsellerom. HN zistili, že pred pár dňami už s vatikánskym vydavateľstvom podpísalo zmluvu aj slovenské, a tak náš preklad vyjde v marci.

Boj o práva

Kniha bola doteraz celkom preložená do dvoch desiatok jazykov. „O práva na knihu sme sa zaujímali už vtedy, keď sa objavila informácia, že Peter Seewald túto knihu pripravuje, teda pred letom minulého roka. Zmluva medzi našim vydavateľstvom a Libreria Editrice Vaticana bola podpísaná pred pár dňami,“ potvrdil pre HN riaditeľ vydavateľstva Don Bosco, ktoré knihu vydá, Ján Miško. O práva na spomínanú knihu mali záujem všetky väčšie katolícke vydavateľstvá, ale aj niekoľko svetských. Dnes je už aj takmer isté, že slovenský názov knihy bude totožný s pôvodným, teda Svetlo sveta. „Zaujímavosťou je, že na viacerých jazykových mutáciách je použitý ako grafický podklad názvu knihy rukopis Benedikta XVI., čo je veľmi vzácné, keďže zverejňovanie rukopisov či podpisov pápeža podlieha prísnyh pravidlám,“ doplnil Miško. Ten zámer by chceli mať aj na slovenskom preklade knihy.

Otvorený témam...

Otvorenosť, s akou prišiel, bola pre mnohých prekvapujúca. Novinár Seewald, ktorému vyšli už dve podobné knihy s názvom Sol' zeme a Boh a svet, sa stretával s pápežom počas minulého leta. V rozhovoroch zaujal stanovisko k 90 najrôznejším témam, ktoré sú z hľadiska cirkvi často kontroverzné. „Aj niekoľko predchádzajúcich kníh od Benedikta XVI. sa stalo bestsellermi. Udialo sa tak aj napriek tomu, že médiami neprebegli „pikantné“ informácie, ktoré sú, samozrejme, v prípade tejto knihy vytrhnuté z kontextu,“ dodal Miško. Pápež po prvýkrát pripustil používanie kondómov kvôli predchádzaniu AIDS najmä u prostitútov. Hovorca Vatikánu však podotkol, že pápež napriek

tomu názor nezmenil. Chce len v ľuďoch vzbudiť morálne hľadisko, aby ich používaním neškodili iným.

Islam, rezignácia a homosexuáli

Okrem tohto však mnohých zaujalo, že napríklad nepozera rád šport, ale má rád správy a filmy, jeho najobľúbenejším je film o sv. Josephine Bakhita. Pápež sa v knihe vyjadruje aj k homosexualite, ktorá by nikdy nemala byť považovaná za morálnu, či k otázke islamu a odmietol ako prejavy intolerance napríklad zákaz nosenia burky vo Francúzsku. Takisto pripúšťa ďalšiu

prevratnú možnosť, a to, že rezignuje na svoju funkciu, ak sa na to už nebude cítiť.

(luc), HN, 24.1.2011

Knihy o pápežovi Benediktovi XVI.

Joseph Ratzinger: Boh a svet, 2005
Benedikt XVI.: Božia revolúcia, 2005
Peter Seewald: Joseph kardinál Ratzinger, 2005
Peter Seewald: Benedikt XVI. (Portrét zblízka), 2007
Eva Mu-roňová, Tomáš Cyril Havel: Benedikt XVI. - Most medzi brehmi, 2009

Rozhovory s pápežom spisoval nemecký novinár Peter Seewald.

Univerzitné nemocnice už potraty robiť nebudú

S interrupciami aj do 12. týždňa by sa na všetkých troch klinikách Univerzitetnej nemocnice v Bratislave malo definitívne skončiť do 1. februára. Pravde to nezávisle potvrdili niekoľkí lekári nemocníc na Kramároch aj Antolskej. Podľa nich ide o „záhadné“ neoficiálne rozhodnutie, ktorému sa museli podvoliť. Aj napriek tomu, že z vyše 80 gynekológov, ktorí v týchto zariadeniach pôsobia, si nie všetci uplatňujú výhradu svedomia. „Zďaleka neplatí, že by každý z kolegov mal výhradu. Ba keby aj, myslíme si, že štát by mal pre Univerzitnú nemocnicu zabezpečiť aj takých lekárov, ktorí ju nemajú,“ myslí si oslovený gynekológ, ktorý pre obavy z reštrikcií nechcel prezradiť meno. „Do konca mesiaca riešime ešte niekoľko už zazmluvnených prípadov. Od februára by sme s interrupciami mali úplne prestať,“ uviedol iný lekár. O nevykonávaní interrupcií v Univerzitetnej nemocnici s výnimkou zdravotných a vekových dôvodov informovala Pravda už v sobotu. Minister zdravotníctva Ivan Uhliarik (KDH) sa za celý čas k situácii nevyjadril. K téme sa nechcel vyjadriť ani nik z jeho strany. Výhrady proti postupu ministra však majú koalíční partneri. „Ak je to pravda, považujeme jeho odporúčanie za nehoráznosť,“ hovorí poslanec SaS Martin Poliačik. S právom lekára na výhradu vo svedomí síce súhlasí, podľa neho by však uplatnenie výhrady malo byť jasnou súčasťou pracovnej zmluvy uzavretej hneď pri nástupe do zamestnania. A nie predmetom neskorších špekulácií. „Na údajné ústne odporúčanie sa pána ministra budeme pýtať. A ak sa preukáže, že nekonal v súlade s platnou

legislatívou, podnikneme ďalšie kroky,“ uzavrel Poliačik. Nespokojný je aj Most-Híd. „Interrupcia do 12. týždňa je zákonom povolená a v štátnych zariadeniach by žena mala dostať možnosť absolvovať ju. Prípadný zákaz ministra by nebol v súlade so zákonným stavom a poškodené by sa mohli brániť súdnou cestou,“ nevyhlásil poslanec Gábor Gál. SaS má výhrady aj k zákonnej povinnosti zhromažďovať údaje o ženách, ktoré o umelom prerušení tehotenstva čo i len uvažovali. Lekári totiž podľa zákona musia poslať Národnému centru zdravotníckych informácií údaje o pacientkach, ktoré pred interrupciou písomne poučili. Formulár s názvom Žiadosť o umelé prerušenie tehotenstva a hlásenie potratu obsahuje okrem iného meno, rodné číslo pacientky, informácie o jej vzdelaní, rodinnom a pracovnom stave. Rodné číslo, kód obce a rodinný stav ženy musí obsahovať aj písomné poučenie. Podľa právničky Janky Debrecéniovej zo združenia Občan, demokracia a zodpovednosť už toto môže ženu od interrupcie odradiť. Výhrady k doterajšej praxi majú aj aktivistky za práva žien. Tie považujú za zbytočný psychický nátlak skutočnosť, že hoci príde žena ku gynekológovi už rozhodnutá, lekár ju musí poučiť o psychických a fyzických následkoch prerušenia tehotenstva. Až po dodržaní 48-hodinovej lehoty na rozmyslenie a podpise ženy, že bola poučená, jej zárok vykoná. Premiérka Iveta Radičová sa včera k téme interrupcií a postupu ministra zdravotníctva Ivana Uhliarika pre Pravdu nevyjadrila.

Soňa Pacherová, Iris Kopcsayová
Pravda 25.1.2011

Mesto vo figelitke

Nikdy nebolo jasné, či Kresťanskodemokratické hnutie je, alebo nie je politickou vitrínou rímskokatolíckej cirkvi. V 90. rokoch minulého storočia sa v strane vyskytovalo aj protestantské krídlo, ktoré rýchlo skolabovalo alebo sa presťahovalo, povedané jazykom neogardistov, do „luteránsko-židovskej“ Demokratickej strany, z ktorej dnes ostalo hanebné torzo. Politika tichej vody, ktorou si KDH budovalo obraz zodpovednej strany na pevných základoch a zásadách, sa zakladala na tom, že vatikánska diplomacia vie lepšie, čo je pre slovenského voliča dobré, ako on sám. Liberálny volič vyčítal KDH a jeho odštiepeneckým sektám, ktoré sa z času na čas objavili, kadečo. Nepričnú snahu presvedčiť verejnosť, že zmluva s iným suverénnym štátom - Vatikánom je nadradená slovenskej ústave. Bludy o liečbe homosexuality. A bezohľadné presadzovanie reštitučných nárokov cirkvi na majetky, ktoré získala aj prenasledovaním „heretikov“, protestantskej šľachty, vyvlastňovaním a účelovými exkomunikáciami. Vždy však panovalo presvedčenie, že KDH je „zásadovou stranou“, ktorá sa nespojí s Vladimírom Mečiarom, zruší jeho amnestie a nepôjde za „istú hranicu“, ktorú všetci ostatní prekročujú. Ukazuje sa, že blahodarné vyžarovanie misionárskeho pohľadu na svet sa môže rýchlo zmeniť na grimasu. Nie je najmenší dôvod myslieť si, že sa morálna degenerácia, ktorá sa zmocnila detichtivých duchovných, neprejaví aj popraskaním politických vitrín cirkvi. Netuším, či si v KDH osvojili v prípade Bratislavy koncept sv. Augustína o Civitas Dei - Božom meste, a ak áno, čo tým myslia. Nechce sa mi totiž veriť, že by bývalý primátor Andrej Ďurkovič mohol napríklad povedieť súkromnú „rozvíjajúcu“ spoločnosť „Hen búra“ riadením mesta bez toho, aby o tom nevedeli v strane, ktorej je poslancom. Netreba zabúdať, že Ján Figel, ktorý si zrejme pomýlil verejné blaho s realitou kanceláriu, sa s Ďurkovským k sebe lepili na volebných bilbordoch vo vrúcnnej kresťanskej hovoriarke, že upíri na svoje obeť nepoľujú. Aj po smrti ostávajú zvrátane ľudskými. Svoju jedinú obeť neusmrtia hneď pri prvej hostine, ale pekne si ju zanesú do komôrky v Karpatoch, a tam z nej postupne cuckajú. Opatrne, aby nesko-

nala a mala dost síl na to, aby udržiavala pri živote aj svojho nadprirodzeného parazita. Bratislava síce Balkánom nie je, no KDH sa k nej správalo za posledných 20 rokov ako k zhypnotizovanej obeť. Na upírov usporadúvala cirkev podľa úradných záznamov ešte v 19. storočí poľovačky vo všetkých kútoch habsburskej monarchie. KDH svoju obeť hlavné mesto Slovenska vysávalo bez toho, aby sa muselo niekomu spovedať. Za celý ten čas sme nepočuli ani jedinú cirkevnú varovanie na adre-

su strany, ktorá sa podľa potreby pýši alebo vyhráza svojimi údajnými nadštandardnými vzťahmi vo Vatikáne. Strany ekumenickej, ktorá pre „Plenta Group“ posvätila predaj mestskej vody a z PKO vynášali ducha minulosti vo figelitkách. S balkánskymi legendami má KDH okrem formy spoločnú aj podstatu. Aj po vlastnej smrti žije naďalej s požehnaním.

**Michal Havran teológ,
šéfredaktor Jetotak.sk
Pravda 24.1.2011**

Darovanie orgánov na Slovensku

Darcovstvo orgánov je na Slovensku témou, o ktorej sa príliš nehovorí. Mnohí možno ani netušia, že darcami sa po smrti stávajú automaticky. Výnimkou sú iba prípady, ak ľudia podpíšu nesúhlas s odobratím orgánov po smrti. Pozreli sme sa ako to u nás funguje.

Redaktorka: „Na transplantáciu čaká aj pani Iveta Makovníková. Potrebuje nové pľúca. Na Slovensku však takéto zákroky nerobia a tak ju budú operovať vo Viedni. Pani Makovníková má už šesť rokov problémy s pľúcami. Lahko sa zadýcha a zúžené cievky spôsobujú aj ďalšie problémy.“

Iveta Makovníková, pacientka: „Srdce nevládze tak pracovať a je veľmi preťažené.“

Redaktorka: „Vo Viedni ju ale odoperujú iba pod podmienkou, že zo Slovenska dodáme pľúca a tak pacientka čaká na darcovský orgán.“

Eva Goncalvesová, Oddelenie zlyhávania a transp. srdca, NÚSCH: „Ochota transplantovať pľúca Slovákom veľmi závisí od toho, koľko slovenských pľúc sme schopní poskytnúť transplantáčnemu programu vo Viedni.“

Redaktorka: „V slovenských nemocniciach sa transplantujú obličky, pečene a srdcia. Na to, aby sa človek mohol stať darcom srdca, či pečene, musia lekári diagnostikovať takzvanú mozgovú smrť.“

Eva Goncalvesová, Oddelenie zlyhávania a transp. srdca, NÚSCH: „Keď je mŕtvy mozog, je mŕtvy človek. To, že je nezvratne poškodený, musí byť dokázané dvoma veľmi komplexnými vyšetreniami s najmenej 12 hodinovým odstupom.“

Filip Danninger, hl. odborník MZ pre orgánové transplantácie: „Máme za minulý rok spravených 98 odberov od mŕtvych alebo žijúcich pacientov.“

Štefan Hrušovský, hl. odborník MZ pre hepatológiu: „Priemerná čakacia doba je približne tri mesiace.“

Mons. Stanislav Zvolenský, katolícky arcibiskup: „Cirkev voči transplantáciám nenamieta. Pokladá to za prejav bratskej lásky, tak v tom technickom termíne náboženskom.“

Redaktorka: „Na nový orgán čakal aj pán Alexander Pastva. Nové srdce mu bije v hrudi už viac ako mesiac. Jeho vlastné nepracovalo tak ako malo.“

Alexander Pastva, pacient: „Posledné dva roky sa to zhoršilo, takže už tam bolo cítiť tú dýchavičnosť, to telo bolo unavené, to srdce už nemalo toľko sily.“

Redaktorka: „Srdcia sa na Slovensku transplantujú už 13. rok. No a na nové srdce čaká momentálne viac ako 20 ľudí.“

Zuzana Eliášová, Markíza, 23.1.2011

Berlusconiho aféra trápi aj pápeža

Rím - K afére premiéra Silvia Berlusconiho sa vyjadrili už aj najvyšší predstavitelia katolíckej cirkvi. Kardinál Tarcisio Bertone, štátny tajomník Vatikánu podľa agentúry Reuters povedal, že Vatikán je „zvlášť znepokojený“ z vplyvu aféry na taliansku spoločnosť a hlavne verejní činitelia by podľa neho mali ukázať „nezlomnú morálku“.

(era), SME 22.1.2011

Problém v sutane

Pavol Kováč získal materiály o kňazoch, ktorí spolupracovali s ŠTB, popri týraných a väznených kňazoch má cirkev, tak ako iné spoločenské skupiny, aj takúto minulosť.

Natočené: utajená svedkyňa: „... keď to človek počúva z úst týchto ľudí, alebo počúva o ich minulosti čosi dobré, či naozaj boli takí dobrí, keď nachádzame na ich živote takúto škvrnu.“

Cyril Hišem, Teologická fakulta v Košiciach: „Každý vie, že nakoľko spolupracoval, alebo je tam vedomý alebo nevedomý, ale myslím si, aj to celé obdobie cirkvi tohto obdobia je potrebné spracovať.“

Pavol Jakubčín, Ústav pamäti národa: „Našli sa veľmi mnohí kňazi, ktorí, ktorí dokázali odmietnuť tú ponuku spolupráce.“

Bernard Bober, košický arcibiskup: „To ste dostali teraz tieto veci, alebo sú to už staršie?“

„Je to vec, ktorú neriešil ani môj predchodca, to je pravda, on mal k tomu azda najviac dôvodov, pretože naozaj bol perzekvovaný a tieto veci nechal, tak by som povedal, že, že, nie že stranou, ale rozprával s každým z nich.“

Reportér: „21 rokov po Nežnej revolúcii stále vychádzajú na povrch nové zoznamy agentov ŠTB. Redakcii Reportérov sa exkluzívne podarilo získať zoznam dôverníkov, spolupracovníkov a agentov, ktorí sa nachádzali v radoch Košickej arcidiecézy. Osoba, ktorá nám zoznam poskytla, je veriaci a pravidelne chodí do kostola, preto si želala, aby jej identita zostala utajená z dôvodov možnej perzekúcie.“

Natočené: svedkyňa: „Ona mi raz povedala, že má prístup k istým materiálom, ktoré rozprávajú o tom, že mnohí kňazi v Košickej diecéze sú registrovaní v zoznamoch ŠTB a nielen ako nepriateľské osoby, ale aj ako prenasledované osoby, ale dokonca ako agenti a ... spolupracovníci.“

Reportér: „Ako tvrdí naša utajená respondentka, na začiatku bol problém vypýtať si tieto materiály od zdroja z dôvodu ich citlivosti.“

Natočené: svedkyňa: „Ten počet kňazov, ktorý je v zoznamoch ŠTB, je dosť vysoký, je tam taká polovica, sú vedomí spolupracovníci v kategórii agent a sú to mená, ktoré dodnes pôsobia na vysokých funkciách v Košickej arcidiecéze, alebo pôsobili.“

Arcibiskup Bober: „Je pravdou, že

niektorí sú vo vyšších tých azda funkciách, ale s každým z nich rozprával a usúdil, že naozaj, že títo ľudia počas ich tohto obdobia, pokiaľ naozaj si ich všimol, že, že iste dostali sa nejakým spôsobom do nejakej spolupráce.“

Cyril Hišem, Teologická fakulta v Košiciach: „Ťažko mi je niečo k tomu naozaj dopovedať a nechal by som to naozaj aj možno na hierarchii, nech oni už vlastne uvážia.“

Reportér: „Paradoxom, na ktorý nás upozornil náš utajený zdroj, je, že na zozname sa nachádza aj kňaz, ktorý bol takpovediac pravou rukou predchádzajúceho košického arcibiskupa Alojza Tkáča. Ako sa vo všeobecnosti vie, Alojz Tkáč bol perzekvovaný Štátnou bezpečnosťou.“

Natočené: svedkyňa: „Skutočne pán Kamas, veď to sa dá zistiť bežne na internete, alebo v Cibul'kových zoznamoch, je evidovaný pod dvoma spismi ako kandidát tajnej spolupráce a druhýkrát ako agent, všeobecne sa to o ňom vie a rozpráva. Zaujímavé je to, že práve za predchádzajúceho arcibiskupa sa dostal do jeho priazne veľmi blízko.“

Telefónát: Alojz Tkáč, bývalý košický arcibiskup: „Už 80 kňazov neexistuje z tejto generácie, 80 kňazov neexistuje.“

Natočené: Arcibiskup Bober: „Neviem vám teraz povedať, čo s tým urobiť, ale sú to mená, ktoré sú známe, však som tu stade, z tejto lokality, z tohto miesta.“

Telefónát: Juraj Kamas, kňaz v Košickej arcidiecéze: „Sú dva postojy k životu, jeden je neustále hľadať, alebo listovať minulosť, a druhý je žiť prítomnosť. No tak, snažím sa žiť prítomnosť.“

Natočené: svedkyňa: „Jedno je zjavné, že Kamas istým spôsobom si chcel pripraviť cestu do budúcnosti, dokonca aj o ňom sa rozprávalo ako o kandidátovi na košického arcibiskupa, čo by sa ... stalo.“

Reportér: „Určite si všetci položíte otázku, prečo sa Štátna bezpečnosť snažila získať kňazov za svojich tajných spolupracovníkov. Cieľ bol jednoduchý, preniknúť do rímskokatolíckej cirkvi a zmať aktivity, ktoré by nehrali do karát vtedajšieho režimu.“

Natočené: Pavol Jakubčín, ÚPN: „Pomocou kňazov sa darilo to najlepšie, že ich málokto upodozrieval z veriacich a práve pomocou kňazov sa im

mohlo podariť najlepšie preniknúť aj k veriacim, aj k ostatným kňazom.“

Reportér: „Pomocou týchto široko spektrálnych informácií dokázala ŠTB efektívnejšie manipulovať s cirkvou.“

Natočené: Pavol Jakubčín, Ústav pamäti národa: „Taktiež získavaním týchto tajných spolupracovníkov boli mnohí využívaní aj na, ako taká takzvaná vplyvová agentúra, čiže priamo oni mali ovplyvňovať názory niektorých či už biskupov, alebo kňazov v tom, aby, aby nepodávali nejaké protesty, aby, aby nepísali protestné listy.“

Reportér: „Výhody, ktoré z tejto spolupráce plynuli, boli vo forme rôznych protihodnôt a protislužieb. Ďalším okruhom boli kňazi, ktorí boli získavani z akéhosi svojho presvedčenia.“

Natočené: Pavol Jakubčín, Ústav pamäti národa: „Boli to často kňazi, ktorí boli aktívni v takzvaných proštátnych, alebo provládnych združeniach, ako bolo PACEM IN TERRIS, Združenie katolíckych duchovných, alebo predtým Mierové hnutie katolíckeho duchovenstva a častokrát títo kňazi boli toho názoru, že podzemná cirkev, alebo kňazi pôsobiaci v podzemnej cirkvi, svojimi aktivitami skôr škodia vzťahu medzi oficiálnou cirkvou a štátom. No a tretí, zrejme najviac využívaný, bol na základe kompromitujúcich materiálov, čiže na základe vydierania.“

Reportér: „Tento systém získavania kňazov Štátnou bezpečnosťou však nefungoval na každého.“

Natočené: Pavol Jakubčín, ÚPN: „Dostali tlak a boli potom za to perzekvovaní ďalej.“

svedkyňa: „Asi pred ... rokmi bol taký ... na biskupov, aby zaujali také rázne, alebo jasné stanovisko ku vzťahom ŠTB.“

Arcibiskup Bober: „Je otázka, že či naozaj ľudia budú spokojní, kedy budú spokojní v tejto oblasti, pretože vyrovnáť sa s minulosťou nie je také jednoduché osobne, ale aj spoločensky aj cirkevne.“

svedkyňa: „Na druhej strane je nepochopiteľné, že vlastne cirkev sa s tým vo vnútri nikdy nevysporiadala, pretože to by sa musela vysporiadať s menovanými nemenovanými pápmi a minimálne ich, slušne povedané, odložiť niekam, aby neboli na tých popredných stolcoch.“

Arcibiskup Bober: „Každé zakopnutie o to je citlivejšie, ja to tak vní-

mam tiež, hej, lebo je to tak, že, že kňaz predsa nie je obyčajný človek, nie je to obyčajná profesia, ktorú robí.“

Telefónát: Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Konferencia biskupov nevstupuje do práv jednotlivých diecéz, my nevstupujeme do tohoto, ja vám môžem odporučiť akurát to vyhlásenie oficiálne, ktoré prišlo z KBS ohľadom spolupráce.“

Natočené: svedkyňa: „Cirkev by mala dbať na to, aby na jej potreby ... tí, ktorí ju riadia, tí, ktorí sú dokonca monsignormi, jak som zistila. Jednoducho bolo by to dobré, dobrý obraz o tejto cirkvi.“ **Pavol Kováč, STV 1, 24.1.2011**

Kňaz rozhádal svoje ovečky

Revolučné zmeny kňaza v kostole v Jelenci pri Nitre vyvolali obrovské emócie! Farár dal pred Vianocami presťahovať zariadenie kostola, otočil oltár a vyhlásil, že starí ľudia smrdia. Rozhádaných ľudí rieši aj starosta s biskupom.

V jeleneckom kostole sa nedávno dvakrát sťahovalo. Najskôr dal farár premiestniť zariadenie, potom ho na pôvodné miesto vrátili nespokojní ľudia. Vtedy na nich niekto privolať aj políciu. „Oltár bol otočený naopak, lavice tiež. Bočný vchod zamkli, organ je zrušený. Chceli sme to tak, ako to bolo predtým,“ vymenúvajú nahnevaní veriaci. Okrem toho ľudí šokovalo kňazovo vyhlásenie, že starí ľudia smrdia. Objavujú sa tiež tvrdenia, že farár používa vulgarizmy a vzbudzuje vraj i protimaďarské nálady. Ľuďom sa nepáčia ani kázne. „Niekedy zostane ticho sedieť a povie nám, že sa máme nad sebou zamyslieť,“ spomínajú Jelenčania.

Nepriatelja a stúpenci

Nespokojní veriaci spísali petíciu za jeho preloženie. Okamžite sa však rozbehla aj protiakcia na jeho podporu. „Myslím, že viac ľudí je proti nemu,“ povedal nám starosta Ladislav Púchovský, ktorý mal problém riešiť už aj s biskupom. „Zatiaľ je to v štádiu riešenia,“ odkázal hovorca biskupského úradu Miroslav Lyko. Samotný kňaz je už dlhšie práceneschopný a na fare sme ho nezastihli. **(ds), Plus jeden deň 25.1.2011**

Žiaden zázrak

Moji rodičia boli katolíci, a to je tak asi všetko, čo ma s touto cirkvou spájalo. Nemám na mysli židovskokresťanskú kultúrnu tradíciu, ktorou sme prestúpení každý okamih nášho života, ale môj osobný postoj k inštitúcii nazývanej Cirkev svätá katolícka. Odkedy sa pamätám, náš kostol bolo miesto, kde bola zima, páchol naftalín a hovorilo sa muselo potichu. Nerozumela som, prečo je smiech hriech a prečo je všetko stuhnuté, meravé, nehybné. To najživšie, na čo si tam spomínam, bol cvengot mince padajúcej do kasičky. S pribúdajúcimi rokmi som si začala klásť iné otázky. Napríklad, prečo je dobré, že Otec nebeský svojho syna nezachránil, ale nechal umučiť, a či by bolo dobré, keby ma môj vlastný otec mal rovnako rád? Bude Boh súdiť podľa zákonov, ktoré platia v tých-ktorých časoch, alebo dodatočne určí nové pravidlá? Príde inkvizítor mučiaci svoje obete v nechvejnej viere, že im tým zachráni dušu, do neba či do pekla? Oveľa neskôr, keďže som na podobné otázky odpovede nenašla, som emigrovala do ateizmu. Rovnako ako všetci podobní. Potom sa zrazu objavil Ján Pavol II., zdôrazňoval toleranciu, úctu, snahu pochopiť iných, priniesol

úsmevy a radosť. Začala som si uvedomovať, ako by sa na Zemi dobre bývalo, keby sa takýto postoj rozšíril všade a môj ateizmus akosi vädol. Za celú svoju dospelosť som nemala tak blízko ku kresťanstvu ako počas jeho pontifikátu. Opatrne a s ostychom som pripúšťala, že existujú aj otázky, na ktoré katolíci vedia odpovedať, nielen tie druhé. To všetko pre jeho ľudskosť stojacu nad neomylnosťou. A teraz mi môj znovunadobudnutý vzťah zase vzali. Vzala mi ho katolícka vrchnosť, ktorá sa rozhodla Jána Pavla II. blahorečiť, ale nie za zázrak porozumenia medzi všetkými ľudskými bytosťami, ktorý vniesol, ale za to, že modliacej sa rehoľníčke vyliečil Parkinsona. Rigidnej a do seba zahľadenej cirkvi sa ten prvý zázrak zdal menej podstatný alebo možno málo spektakulárny. Nechcela nájsť odvahu povzniesť sa nad stredoveké pravidlá a povedať, že na blahorečenie predchádzajúceho pápeža úplne stačí jeho dobro a tolerancia. Svätý má v popise práce vykonať zázračné uzdravenie a hotovo! Cirkev svätá katolícka zase raz vymedzila svoje územie. Územie, z ktorého je zase raz treba emigrovať.

Daniela Kapitáňová, SME 25.1.2011

Farár je zdrvený, dá si tabletky

Obrovskú tragédiu, pri ktorej prišli o svoj mladučký život Alicka (12) a Simonka (12), ťažko prežívajú aj kňazi farnosti. Tí ich budú dnes spoločne pochovávať. Obaja tvrdia, že hoci to neboli ich pokrvné deti, mali ich za svoje. Ešte nikdy vo svojej praxi nezažili pohreb dvoch takých malých anjelikov. Farár Igor Gajdoš priznal, že si bude musieť zobrať tabletky na upokojenie. O tento mimoriadne smutný príbeh sa zaujíma aj arcibiskup.

„O celom prípade viem a hlboko ma zasiahol. Modlím sa za tieto dievčatká i za ich rodiny a priateľov,“ uviedol trnavský arcibiskup Róbert Bezák. Zdrvený je aj miestny farár Igor Gajdoš, ktorý prípravy na dnešný pohreb prežíval veľmi ťažko. „Boli to moje deti, hoci nie pokrvné... Celá tragédia mnou hlboko otriasla. Nikdy sme sa vo farnosti s nijakou podobnou tragédiou nestretli a hlboko nás to za-

siahlo,“ dodáva kňaz, ktorý bude spoločne s kaplánom pochovávať telička Alicky a Simonky. Obaja duchovní sa pozastavujú nad tým, aký nízky trest hrozí človeku, ktorý zapríčinil ich smrť. „Kde je hodnota ľudskej spravodlivosti, keď človek, ktorý vykradne čerpaciu stanicu, dostane desať rokov, a človek, ktorý svojou nezodpovednosťou zabije dve malé detičky, dostane najviac päť rokov. My veríme na spravodlivý súd tam hore, ale ak sa niečo nezmení, tak tu spravodlivosť nikdy nebude. Ľudská hodnota sa vytráca a potom trpia len ľudia, tak ako teraz rodičia Alicky a Simonky,“ nahlas sa zamyslel farár. Dnes sa v obci Dubovany na okamih zastaví život. Aj samotný kňaz bude mať problém zvládnuť silné emócie. „Už teraz viem, že bez tabletky by som to určite nezvládol,“ uzatvára dôstojný pán Igor Gajdoš. **(šiš), Nový Čas 25.1.2011**

Interrupcie rozdelili koalíciu. Uhliarik musí vysvetlovať

Reťaz štátnych nemocníc, ktoré nevykonávajú interrupcie z iných ako zdravotných dôvodov, sa predlžuje. Podľa najnovších zistení Pravdy ich okrem Univerzitnej nemocnice v Bratislave prestali vykonávať aj v Nových Zámkoch. Nerobia ich ani v Trnave, Trstenej a Dolnom Kubíne. Fakultná nemocnica v Nových Zámkoch prestala s interrupciami po tom, čo sa stala klinikou Trnavskej univerzity sv. Alžbety. „Odvtedy nám interrupcie zakázali,“ povedala do telefónu sestrička na gynekológii. Dôvod odmietla konkretizovať a redakciu odkázala na vedenie nemocnice. To by sa malo vyjadriť dnes. Situáciu bude musieť minister zdravotníctva Ivan Uhliarik (RDH) vysvetľovať koalíčným partnerom. Vážne výhrady majú najmä poslanci z Mostu-Híd a SaS. Tí by sa mali s Uhliarikom rozprávať dnes. Premiérka Iveta Radičová zatiaľ celý problém prechádza mlčaním, hoci viacerí právnici aj mimovládne organizácie hovoria o porušovaní práv žien. Aj ona sama v minulosti právo ženy na interrupciu obhajovala, za čo si vyslúžila kritiku kresťanských demokratov aj ostré vyjadrenia biskupa Rudolfa Baláža na svoju adresu. „Podľa informácií, ktoré si predsedníčka vlády vyžiadala, minister zdravotníctva nedal ani tichý, ani iný pokyn v tejto súvislosti,“ odkázal premiérkin hovorca Rado Baťo.

K nevykonávaniu interrupcií sa nevyjadřila ani Pravdou oslovená ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská (SDKÚ). Tá pred dvoma rokmi zaujala v parlamente zdržanlivý postoj pri hlasovaní o novele zákona o zdravotnej starostlivosti, sprisňujúcej vykonávanie interrupcií. Novelu presadzovali Štefan Zelník (SNS) a Ľudmila Mušková (HZDS). Renáta Zmajkovičová (Smer) zastáva právo ženy na interrupciu. „Každá žena by mala mať možnosť obrátiť sa na zariadenie, ktoré má takýto zákrok v popise práce.“ Na výhradu vo svedomí sa podľa nej nemôže odvolávať inštitúcia ako celok. S Uhliarikom, naopak, súhlasí člen klubu SaS, líder Obyčajných ľudí Igor Matovič, ktorý odkázal lekárom, že keď chcú vykonávať interrupcie, nech si otvoria svoje súkromné ambulancie. O kauze interrupcií informovala Pravda ako prvá už v sobotu. Minister Uhliarik na otázky denníka najprv neodpovedal a včera prostredníctvom svojej hovorkyne napokon reagoval vyhýbavo.

Nijaký pokyn vraj nemocniciam nedal, iba rešpektuje výhradu lekárov vo svedomí. „Prečo by mal teda po zaujatí takéhoto lekárskeho postoja ešte vydávať príkaz? To je alogické,“ reagovala na otázky Pravdy hovorkyňa Katarína Zollerová. V stanovisku ministerstva sa ďalej píše, že „ľudský život je hoden ochrany už pred narodením, preto minister zdravotníctva ako lekár, otec aj ako člen KDH je proti umelému prerušeniu tehotenstva“. Stanovisko hovorkyne pripomína, že poslaním lekára je naplniť Hippokratovu prísahu, teda chrániť život od počatia. Ministerstvo však neodpovedalo na zásadnú otázku, koľko lekárov z bratislavskej Univerzitnej nemocnice si uplatnilo výhradu vo svedomí. Odpoveď si všetci prehadzujú ako horúci zemiak, keď hovorkyňa ministerstva odporučila Pravdu na jednotlivé nemocnice a hovorkyňa Univerzitnej nemocnice Zuzana Čižmáriková hovorí iba o „väčšine lekárov“ z celkového počtu 80. Nikto neodpovedal ani na otázku, prečo nemocnica ako celok prestala vykonávať interrupcie, keď výhradu vo svedomí si uplatňuje iba časť lekárov. Hovorkyňa Univerzitnej nemocnice v Bratislave argumentuje „jednotnou líniou pozitívnym smerom k zdravotníkom aj k pacientkam“, ich nemocnice sa podľa nej od Nového roka zamerali „na fertilizačnú politiku“. Informácie o počte lekárov uplatňujúcich si výhradu svedomia v mimobratislavských nemocniciach hovorkyňa ministerstva Pravde poskytla, ide však o nemocnice, ktoré s interrupciami neskoncovali. Otázka interrupcií už tradične rozdeľuje alebo spája ľudí naprieč politickým spektrom. Z pohľadu ľudskoprávnych aktivistiek kontroverznú Zelníkovu a Muškovej novelu, zavádzajúcu 48-hodinovú lehotu na rozmyslenie a podmieňujúcu zákrok „informovaným súhlasom“ po poučení lekára zo 138 hlasujúcich poslancov podporilo 87 z vtedajšej koalície aj opozície, len 7 boli proti a zdržalo sa 44. SaS má výhrady aj k zhromažďovaniu osobných údajov o ženách podstupujúcich interrupciu, ku ktorému zákon lekárov zaväzuje.

Koľko lekárov si uplatňuje výhradu svedomia

Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice
- z 54 gynekológov si uplatňuje výhradu svedomia 5

Univerzitná nemocnica Bratislava
- z 84 lekárovi si oficiálne uplatňujú výhradu svedomia všetci, neoficiálne informácie hovoria, že to tak nieje
Fakultná nemocnica F. D. Roosevelta Banská Bystrica

- výhradu vo svedomí si lekári neuplatňujú

Univerzitná nemocnica Martin
- z 8 lekárov na plný pracovný úväzok si výhradu uplatňujú 2 lekári a 2 doktorandi

Fakultná nemocnica Trnava
- z 15 lekárov si uplatňuje výhradu 5
- interrupciu robí len zo zdravotných dôvodov, nie na žiadosť pacientky
Fakultná nemocnica Nitra

- z 15 lekárov si 9 uplatňuje výhradu vo svedomí

Fakultná nemocnica Trenčín
- zo 14 lekárov 12

Fakultná nemocnica Žilina
- z 10 lekárov 3

Fakultná nemocnica Nové Zámky
- interrupcia na žiadosť pacientky sa nevykonáva, iba zo zdravotných dôvodov

Fakultná nemocnica J. A. Reimana Prešov

- výhradu vo svedomí si uplatňuje 40% lekárov

Podľa informácií, ktoré si predsedníčka vlády vyžiadala, minister zdravotníctva nedal ani tichý, ani iný pokyn v tejto súvislosti.

Rado Baťo hovorca predsedníčky vlády
Iris Kopcayová, Soňa Pachterová

Pravda 26.1.2011

Minister zdravotníctva poprel, že by vydal nariadenie o interrupciách

„Minister zdravotníctva Ivan Uhliarik poprel, že by vydal nariadenie o interrupciách v klinikách Univerzitnej nemocnice v Bratislave. Jej riaditeľ Jozef Sabol vyhlásil, že by vydal nariadenie, ktoré by prikazovalo lekárom odmietnuť vykonať zákrok. Podľa medializovaných informácií by sa na troch klinikách Univerzitnej nemocnice malo od 1. februára definitívne skončiť vykonávanie interrupcií do 12. týždňa tehotenstva.

Rádio Slovensko, 26.1.2011

Kláštor v Šamoríne má dvoch majiteľov

Kláštor v Šamoríne má dvoch majiteľov. Rímskokatolícka cirkev vo svojej časti už o 2 mesiace otvorí pastoračné centrum. Druhá polovica patrí mestu a tá chátra. Existuje už niekoľko návrhov na jej využitie, no všetky projekty padajú pre nedostatok peňazí. Osud jediného paulánskeho kláštora nielen na Slovensku, ale v celej strednej Európe, tak ostáva nejasný. V Šamoríne nahrávala Elena Jančusková, redaktorka: „Kláštorný komplex v meste na Žitnom ostrove postavili v 2. polovici 18. storočia. Od roku 1963 je medzinárodnou kultúrnou pamiatkou. Jedna jeho polovica je zrekonštruovaná. Tá patrí rímskokatolíckej cirkvi. V marci tam otvorila pastoračné centrum. Druhú polovicu kláštora vlastní mesto. O jej odkúpení cirkev neuvažuje.“

Zoltán Főty, rímskokatolícky farár v Šamoríne: „Cirkev na také väčšie investície peniaze nemá. To vybudovanie toho pastoračného centra bolo tiež finančne veľmi náročné.“

Redaktorka: „Mesto zatiaľ na svojej časti budovy urobilo rekonštrukciu strešnej krytiny, nosnej časti strechy a povaly. Na viac nemalo peniaze. Primátor Gabriel Bárdos však nevidí budúcnosť kláštora čierne. Chce to riešiť v tomto roku.“

Gabriel Bárdos, primátor Šamorína: „Mesto pripravuje a rozbiehame ešte aj civilnú diskusiu, v ďalších obdobiach sa budeme uchádzať o granty. V tomto roku už máme pripravený materiál, aby sme mohli podať žiadosť na Ministerstvo kultúry SR, nakoľko budova je v súpise štátnych pamiatok.“

Redaktorka: „Na rekonštrukcie národných pamiatok môžu ich majitelia čerpať granty, prípadne požiadať o eurofondy. Príkladom národnej pamiatky, ktorú sa podarilo vynoviť vďaka grantom, je evanjelický kostol v Batovciach v levickom okrese. Jeho oprava vyšla na takmer 700 000 eur. Oprava šamorínskeho kláštora si podľa Gabriely Bárdosa vyžiada oveľa viac.“

Primátor Bárdos: „V korunách je to minimálne 120 miliónov.“

Redaktorka: „Čo sú takmer 4 milióny eur. Šamorínčania si nové využitie kláštora vedia predstaviť.“

Opýtaný: „Áno, chcela by som a už o tom aj hovorili že to bude asi aj múzeum, alebo hocičo, len nie diskotéka a také veci.“ **Rádio Regina, 26.1.2011**

Zákaz interrupcií zrušili. Uhliarikov človek ustúpil

Univerzitná nemocnica v Bratislave bude vykonávať interrupcie, tak ako si to vyžaduje dodržiavanie ľudských práv. Vedenie tejto najväčšej štátnej nemocnice tak rozhodlo týždeň po tom, čo Pravda upozornila, že sa tam tieto zákroky prestali robiť. A to po nástupe nového riaditeľa Jozefa Sabola, ktorého do funkcie vymenoval minister zdravotníctva Ivan Uhliarik (KDH). Nemocnica sa pritom odvolávala na výhradu svedomia. Uhliarik celý čas popieral, že dal pokyn, aby sa interrupcie v najväčšej štátnej nemocnici nerobili, povedal však, že ho taký prístup teší. Odborníci, naopak, poukazovali na to, že výhradu svedomia si môžu uplatňovať len lekári, nie celé zariadenie. Nemocnica včera po niekoľkodňovom mediálnom tlaku oznámila, že zákroky bude opäť vykonávať. „Zárok umelé prerušenie tehotenstva na žiadosť pacientky sa bude v nemocnici vykonávať aj naďalej, napriek tomu, že je proti filozofii nového smerovania rozvoja gynekologicko--pôrodných kliník,“ povedala hovorkyňa nemocnice Zuzana Čizmariková. Na celú vec zareagovala Konferencia biskupov Slovenska, ktorá rozhodnutie odmietnuť interrupcie na žiadosť pacientky ocenila. Stalo sa tak však paradoxne až v deň, keď nemocnica svoj prístup zmenila. Odborníci to vítajú, argumentujú tým, že právo ženy na interrupciu je garantované ústavou a štát ho musí zabezpečiť.

„Na nedostatnosť služieb reprodukčného zdravia v dôsledku uplatňovania výhrady svedomia upozornil Slovensko aj Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien. V roku 2008 vládu vyzval, aby primerane upravila uplatňovanie výhrady svedomia zdravotníkmi a pracovníčkami tak, aby bol zabezpečený neobmedzený prístup žien k zdravotnej starostlivosti a službám reprodukčného zdravia,“ uviedla pre Pravdu Adriana Lamačková z Centra pre reprodukčné práva v New Yorku, právna poradkyňa pre Európu. Namiesto reštriktívnych opatrení v prístupe k interrupciám by sa podľa Lamačkovej vláda mala zamerať na dôsledné sprístupnenie tejto služby. „A na zlepšenie prístupu k modernej a kvalitnej antikoncepcii, ako aj na

zavedenie povinnej sexuálnej výchovy v školách,“ doplnila. Nemocnica nevykonáva interrupcie odôvodňovala výhradou vo svedomí. „Univerzitná nemocnica je prekvapená negatívnymi emóciami, ktoré nastali po tom, čo si jednotlivé kliniky v Bratislave uplatnili svoje základné právo - slobodnú vôľu,“ uvádza sa v jej stanovisku. Právo na výhradu svedomia môže však mať len lekár ako jednotlivec. Navyše výhradu vo svedomí si podľa informácií Pravdy neuplatňuje väčšina lekárov Univerzitnej nemocnice, ako to tvrdil Uhliarik. Lekári na gynekologicko--pôrodných klinikách Univerzitnej nemocnice v Bratislave, ktorých Pravda oslovila, potvrdili, že si výhradu svedomia neuplatňujú. „Vedenie kliniky nám ráno oznámilo, že tá výhrada vo svedomí, ktorú sme ešte včera mali, už neplatí,“ komentoval včera situáciu jeden z lekárov, ktorý si výhradu vo svedomí neuplatňuje. Podľa neho si ju v ich nemocnici uplatnili traja alebo štyria z tridsiatich lekárov. Teda rozhodne nie polovica, ako tvrdilo vedenie. Z obavy o stratu zamestnania si meno neželal zverejniť ani jeden. Tvrdia, že majú zakázané poskytovať informácie médiám. „Musím byť lojálna voči nemocnici. Takže názor vedenia Univerzitnej nemocnice je aj mojim názorom,“ povedala Pravde lekárka, ktorá si výhradu vo svedomí neuplatňuje a nevie ani, koľkých jej kolegov sa to týka. „Nezaoberám sa tým, nie je to podchytené ani v zmluvách. A viac vám nepoviem, lebo prídem o miesto,“ uzavrela. Viacerí lekári hovoria, že sa necítia slobodní a nebudú odpovedať na otázky, lebo vedenie by to hodnotilo ako porušenie pracovnej disciplíny. „Som veľmi zvedavý, aká bude realita. Realita môže byť celkom iná,“ reagoval na zmenu postoja nemocnice ďalší gynekológ. Podľa neho nie je vylúčené, že nemocnica bude rôznymi opatreniami rozhodnutie obchádzať. V súčasnosti sa interrupcie nevykonávajú vo väčšine štátnych nemocníc. Najväčšia Univerzitná nemocnica slúžila ako spádová pre ženy z Oravy či iných miest, kde interrupcie nevykonávajú.

**Iris Kopcsayová
Pravda 28.1.2011**

Taliban v akcii

Minister zdravotníctva Ivan Uhliarik vraj na zasadnutí vlády „vysvetlil“ situáciu okolo štátnych nemocníc, ktoré odrazu prestali vykonávať interrupcie z iných ako zdravotných dôvodov. Tým vysvetlením malo byť uistenie, že on osobne nič také lekárom nenariadil. No a včera bratislavská Univerzitná nemocnica slávnostne oznámila, že interrupcie vykonávať bude. Takže môžeme byť spokojní? Sotva. Čo príde nabudúce? Uhliarik tu vôbec nemá čo „vysvetľovať“. Ako minister je jednoducho povinný zabezpečiť, aby v jeho rezorte panoval stav v súlade s Ústavou SR a našimi zákonmi. To je taký stav, v ktorom je možné, aby individuálni lekári odmietali interrupcie, lenže štátne nemocnice musia i tak poskytovať zákonom zaručené zdravotnícke služby. Ak to minister zabezpečiť nedokáže, nechce, alebo ak má dokonca na nezákonnom stave osobný podiel, potom nielenže nemá čo „vysvetľovať“, ale vôbec nemá čo hľadať vo vláde. Ministrovo uisťovanie, že on nijaký zákaz interrupcií nenariadil, je veľmi pekné. Nič však nemení na tom, že v jeho rezorte sa porušujú ľudské práva a on je s tým spokojný. Ba dokonca „argumentuje“, že veď to, čo hrozilo v Bratislave, už roky funguje na iných miestach Slovenska. Naozaj pekný argument od najvyššieho štátneho úradníka na rezorte zdravotníctva... A, mimochodom, nik nie je taký naivný, aby očakával, že existuje dokument, v ktorom minister niečo také nariaďuje písomne. Veď už prvé informácie, ktoré mala Pravda z nemocníc, hovorili o ústnych „odporúčaniach“. Rozhodnutie Univerzitnej nemocni-

ce milostivo interrupcie „povoliť“ po tom, čo sa do veci oprela Pravda a následne aj iné médiá, podozrenie z nezákonnej manipulácie a zákulisných tlakov nevyvracia. Naopak, posilňuje ho. Keď štátne nemocnice odmietajú poskytovať zákonné služby, lebo vychádzajú v ústrety pokynom „zhora“, je to pre spoločnosť nebezpečnejšie, ako sú napríklad podozrenia, že minister protežuje kamarátov z jemu blízkych farmaceutických firiem. Nikto príčetný nebude tvrdiť, že interrupcia je radostnou udalosťou v živote ženy, alebo ju dokonca propagovať ako spoločensky žiaducu. Zaujímavé je, že bludy o takejto fiktívnej „kultúre smrti“ v skutočnosti nik nešíri s väčšou vervou ako tí, čo ako jedinou odpoveď na všetko spojené so sexualitou poznajú: „zakázať“. Tí, ktorým nevonia antikoncepcia, sexuálna výchova ani šírenie osvetu čo sú všetko prostriedky reálne vedúce k znižovaniu počtu interrupcií. Tí, čo burácajú proti prenikaniu fanatických odnoží islamu do Európy, lenže vôbec by im neprekážalo, keby sa Európa vrátila k svojmu vlastnému fanatizmu spred niekoľkých storočí. Uhliarikovo „vysvetlenie“ nestačí. Ani svojvoľný výklad ústavy a zákonov tohto štátu, aký predvádzajú niektoré nemocnice. Uhliarik musí konať. A ak nie, potom musí konať premiérka Iveta Radičová.

Rozhodnutie Univerzitnej nemocnice interrupcie „povoliť“ po tom, čo sa do veci oprela Pravda, podozrenie z nezákonnej manipulácie nevyvracia.

Peter Javůrek, Pravda 28.1.2011

Predmet o homosexuáloch

Katolícka cirkev v Taliansku, ktorá má vyhradený postoj voči homosexuálom, sa bude musieť vysporiadať aj s akousi revolúciou na milánskej univerzite. Fakulta politických vied otvorila po prvýraz v histórii predmet o homosexuáloch. Na prvej hodine bolo 200 študentov. Predmet vraj vznikol, aby sa odbúrali predsudky voči tejto skupine a aby sa neopakovali útoky ako sa stal minulý rok. Homosexuálne orientovaného študenta na univerzite zbili a vynadali mu vraj do odporného odpadu ľudstva.“

Giacomo Modo, napadnutý študent: „Bežne pobozkám svojho priateľa alebo sa s ním držím za ruku. Všimol som si divné pohľady alebo hlúpe komentáre, ale nikdy som nečakal niečo podobné. Nikdy som sa tak strašne nebál ako vtedy.“

Redaktorka TV Markíza: „Nie všetci študenti s týmto predmetom súhlasia. Podľa nich je sexuálna orientácia osobnou vecou, ktorá má ostať za dverami spálne.“

**Jana Zvončeková
TV Markíza, 27.1.2011**

Odluku, nie úpravy

Aké prekvapenie! Kresťanskí demokrati sa k návrhu strany Sloboda a Solidarita (SaS) otvoriť otázku financovania cirkvi a ich odluky od štátu stavajú opatrne. Tiež by som bola opatrná, ak by mi chcel niekto siahnuť na moje pečené holuby - bavíme sa totiž o balíku 40 miliónov eur ročne z daní všetkých, nielen veriacich. V tomto kontexte vyznievajú až smiešne slová hovorkyne ministra kultúry Evy Chudinovej, že ministerstvo iniciatívu v tomto smere očakáva najmä od cirkvi. Žeby KDH mienilo pozmeniť porokadlo „Kto druhému jamu kope, sám do nej padá“, na „Vykopeme si jamu sami...“, azda nemôže očakávať ani ten najnaivnejší prívrženec odluky. Iba ak by to vynieslo jamu, vystlanú ešte mäkkším páperím, akým disponuje katolícka cirkev dnes. Je totiž jasné, že ide prioritne o cirkev katolícku, ostatné sa pri nej v rámci akejkoľvek legislatívy len vezú. Šéf parlamentu Richard Sulík by vraj privítal úpravy, ktoré by viedli k väčšej nezávislosti cirkvi, lebo úplnú odluku od štátu nepovažuje v tomto volebnom období za reálnu (a kedy, ak nie dnes?). Nespomínam si z predvolebných tančekov, že by bola reč o nejakých kozmetických úpravách. Ale v poriadku, chápeť posvätný grál kompromisu. Iná káva je však vízia, ktorej verím a odmietam sa jej spreneveriť v mene akéhosi kompromisného nezmyslu, ktorý celej spoločnosti nanucuje hĺstka dobrákov - a tentoraz už nielen z prostredia KDH, ale aj z expokúšiteľského hniezda SaS. Táto klamlivo liberálna strana si údajne tiež vie predstaviť, že by veriaci z príslušnej dane z príjmov odvádzali jedno percento pre svoju cirkev. To však nie je riešenie, pretože by išlo iba o prerozdelenie daní, ktoré tu už máme, nie o reálnu podporu svojej cirkvi zo svojho vrecka. Iste by boli zaujímavé štatistické čísla o veriacich na Slovensku, ak by sa ich počet posudzoval podľa počtu dobrovoľných podporovateľov, a nie podľa údajov z anonymných formulárov sčítania ľudu. Diktát Vatikánu by sa tým u nás skončil. A o to predsa ide, pán Sulík.

Hana Fábry, občianska aktivistka